

Dohnányiné Galafrés Elza készítette a balletrészekhez a teljes koreográfiát és ő tanította be a plasztikus, drámai kifejezésű mozgásokat, amelyekkel a kórus kíséri a cselekményt. A siratóasszonyok, a virág-lányok, az erőszak, a félelem, a gyötrelem, a kegyetlenség furái, az Elysiumban szereplő lelkek és szellemek mind az Operaház balletkarának tagjaiban kaptak kifejező személyesítőket és Dohnányiné Galafrés Elza koreográfiájával kísérték a cselekményt. Az Operaház egész táncgara vett részt ebben az érdekes, teljesen újszerű produkcióban és a kiemelkedőbb alakok és jelenségek személyesítői: Keresztes Mariska, Misley Anna, Vécsey Elvira, Szalay Karola, Brada Rezső, Andor Tibor és Kőszegi Ferenc voltak.

A Gluck-opera új rendezése Rékai András minden tekintetben sikerült műve, a zenei betanítást pedig Fleischer Antal végezte, aki tökéletes stílussal szólaltatta meg Gluck klasszikus, érdekes zenéjét.

Mint operett 1858-ban került először színre Párizsban. Magyarra fordította Latabár Endre, első ízben Kassán adták, 1862. márc. 16-án; a fővárosban a Népszínháznak híres műsordarabja lett. Itt 1882. máj. 12-én volt a bemutatója, »Orpheus az alvilágban« címmel, ezzel a szereposztással: Jupiter: Solymossy; Juno: Pártényiné; Diana: Hervei H.; Vénus: Berkyné; Minerva: Vidorné; Flóra: Réthy Laura; Amor: Komáromi Mariska; Aristeus Pluto: Vidor Pál; Orfeusz: Kápolnai; Euridike: Pálmay Ilka; Közvélemény: Csatai Zsófi; Styx Jankó: Kassai Vidor; Mars: Szabó; Mercur: Ujvári. Felújítottak: 1895. nov. 8-án. A Városi Színházban bemutatták: 1923. szept. 22-én. Főszereplők: Euridike: Lábass Juci; Orfeusz: Gábor József; Közvélemény: Nagy Izabella; Styx: Sziklai József; Pluto: Sárosi Andor.

Organum (latin) a. m. szerv, — színészi értelemben: hang, beszélőhang, amely ha csengő, érces, tiszta, — értékes adománya lehet a színésznek. Régebben, a szavaló-színjátszás idejében, különösen nagy súlyt helyeztek rá. Voltak szerepkörök (hösszerelmes, lyrai szerelmes stb.), melyekben elengedhetlen volt a szép csengő organum. Ma — a realisabb szín-

játszás korában — kevesebb fontossága van.

Orgeni Aglaja, színésznő, sz. 1843. dec. 17-én, Rimaszombatban. Garcia Viardot Paulina tanítványa volt. 1865. szept. 28-án volt az első fellépte, Berlinben. Ezután csak mint vendégszereplő működött, 1886-ban Drezdában énekiskolát nyitott.

Orleansi szűz, regényes szomj. 5 felv. Írta Schiller Frigyes. Ford. Komlóssy Ferenc. Már 1824-ben szerepelt a székesfehérvári társulat műsorán. Budán 1834. okt. 22-én mutatták be. Főszereplők: Kántorné (címszerep); Dunois: Bartha János; Talbot: Megyeri Károly; Lionel: Fánecsy Lajos. Kolozsvárott báró Kemény Miklós fordításában 1812 márc. 17-én adták először, Szevei fordításában 1842. máj. 20-án. A Nemzeti Színházban első előadása 1855. jan. 8-án volt, amikor Simontsits János névleges igazgatása mellett Fánecsy Lajos és Szigligeti Ede buzgólkodtak a színház művészeti vezetése körül. A dátum igen érdekes azért, mert még a Bach-féle abszolutizmus legsúlyosabb korszakába esik és a cenzura mégis engedélyezte Schiller drámáját, amely pedig hatalmas és heves tiltakozás az idegen uralom ellen. VII. Lajos francia király vezérei ugyan az angol uralom ellen mennydörögnek és Jeanne d'Arc az angolokat üzi ki francia területéről: de akiknek úgy tetszett, az 1855-ben Magyarországra gondolhatott, ha az elnyomott francia népről esett szó Schillernél és az osztrákokra gondolhatott akkor, amikor kemény szavak ütöttek bélyeget a francia föld idegen zsarnokaira, az angolokra. De a cenzor előtt szent lehetett Schiller neve és nyilván a Nemzeti Színház is tomította a túlon túl aktuális részleteket.

Az aktuális vonatkozások ellenére is mindössze kétszer ment az Orleansi szűz: a január nyolcadikán tartott premier után másodszor máj. 26-án. Pedig a szereposztás nem volt rossz. Jeanne d'Arcot a fiatal Bulyovszky Lilla játszotta, aki akkor még a Nemzeti Színház tagja volt és röviddel utóbb vonult vissza egy esztendőre a színpadtól, hogy azután Schiller eredeti német szövegével játssza az »Orleansi